

Az országos politikai napilapok elfogultsága a gazdasági válság kapcsán

Dubrovszki Dániel*

**Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, 1117 Budapest, Pázmány P. sétány 1/a
(dubi13@freemail.hu)*

Összefoglaló

Dolgozatomban a négy nagy országos politikai napilap (Népszabadság, Magyar Nemzet, Magyar Hírlap, Népszava) politikai beállítottságát szándékozom elemezni a gazdasági válság a négy lapban történő bemutatásainak összehasonlításán keresztül. Az elemzés a négy lap október 1-e és november 15-e közötti számai alapján készült. Meglátásom szerint a négy lap közül kettő elsősorban a kormányt hibáztatja a kialakult helyzetért, míg kettő a válságot egy nemzetközi problémaként mutatja be, amelynek megoldására itthon a kormány hivatott és képes.

Kulcsszavak: napilapok, politika, gazdasági válság, összehasonlítás, elfogultság

Abstract

In my essay I would like to analyse the political bias of the four greatest political daily newspapers in Hungary (Népszabadság, Magyar Nemzet, Magyar Hírlap and Népszava) through a comparison of the four papers' display of the current economic crisis. The analysis was based on the four papers' issues between October 1st and November 15th. I have found that two of these four papers mainly tend to blame the government for the situation, while the other two tend to see the crisis as an international problem, which the government is supposed to and able to solve.

Keywords: daily newspapers, politics, economic crisis, comparison, bias

Bevezetés

Dolgozatomban a négy nagy országos politikai napilap (Népszabadság, Magyar Nemzet, Magyar Hírlap, Népszava) politikai beállítottságát szándékozom elemezni a gazdasági válság a négy lapban történő bemutatásainak összehasonlításán keresztül.

Az elemzés a négy lap október 1-e és november 15-e közötti számai alapján készült, ugyanis a válság ebben az időszakban gyűrűzött be az országba, és került a hírek középpontjába. Ekkoriban valamennyi politikai napilap írásainak többsége a válság témáját járta körül, így a drámai helyzet jó lehetőséget adott az egyes lapok politikai beállítottságának és befolyásolási módszereinek összehasonlítására.

A lapok nézőpontja

Meglátásom szerint a négy lap alapvetően két csoportra oszlik a kérdéssel kapcsolatban: kettő közülük elsősorban a kormányt hibáztatja a kialakult helyzetért, míg kettő a válságot egy nemzetközi problémaként mutatja be, amelynek megoldására itthon a kormány hivatott és képes. Természetesen az első csoportba az ellenzéki vagy jobboldali lapok, a Magyar Nemzet és a Magyar Hírlap, míg a másodikba a baloldali vagy kormánypárti Népszabadság és Népszava tartoznak.

Az azonos platformon elhelyezkedő lapok között is megfigyelhetők alapvető különbségek.

Az általában a jobboldal populárisabb oldalát képviselő Magyar Nemzet a kormány hibáira helyezi a hangsúlyt a válság bemutatásában, és azt sugallja, a kormány leváltása (és az ellenzék hatalomba helyezése) megfelelő megoldást nyújtana a problémára.

A Magyar Hírlap ezzel szemben, bár állandóan a kormány hibáira hívja fel a figyelmet, és a Magyar Nemzetnél is egyértelműbben jelenik meg benne a kormányváltás gondolata, felvállal olyan véleményeket, nézeteket is, amelyek a legnagyobb ellenzéki párt „hivatalos” nézeteihez képest radikálisabbak, konspiratívabbak és a kormányt egy nagyobb, nemzetközi, a magyarsággal szemben ellenséges egység részeként ábrázolják.

A baloldalon belül a Népszabadság képviseli a mérsékelt, értelmiségibb vonulatot. Ők ügyelnek leginkább (vagy egyedülként) az elfogulatlanság látszatára. Kormánypárti lap létükre megjelentetnek a kormányt bíráló véleményeket (több olvasói levéllel is találkoztam, amely arra panaszkodik, hogy a lap túlzottan is kritikus hangvételt üt meg a kormánnyal szemben, olyan cikkeket hoz le, amelyeknek „inkább a Magyar Nemzetben lenne a helye”), cikkeikben felbukkanhat a politikából való kiábrándulás hazánkban általános életérzése, bár ez esetben fontosnak tartják, hogy az ellenzéket azért egyértelműen rosszabb alternatívának láttassák. Ezzel kapcsolatban fontos elem az „összefogás”, illetve annak hiánya, amely az időszakban a kormány retorikájának is fontos eleme volt.

1. ábra: Gyurcsány Ferenc egy számadatokkal teli papír fölött. A baloldali sajtó sugallata szerint a kormány átlátja a helyzetet, és ő hivatott a problémák megoldására. (Fotó, Népszabadság: 2008. október 11.)

A Népszava a Népszabadságnál egyszerűbb, egyértelműbb retorikával dolgozik, álláspontja minden esetben egybeesik a kormány hivatalos álláspontjával, a kormány bírálata elképzelhetetlen lenne benne. Rendkívül hangsúlyos szerepet kap benne a Fidesz és Orbán Viktor állandó bírálata, amely nélkül gyakorlatilag egyetlen nap véleményrovata sem lehet

teljes. Azt sugallja, hogy a problémákért az ellenzék kompromisszumképtelensége és rosszindulata jó részben felelős.

A négy lap közül a Népszabadság és a Magyar Nemzet értelmiségibb közönséget céloz meg, fontosabb szerepet kapnak náluk az észérvek, a meggyőzés – és ezzel együtt a gazdasági oldal – míg a másik két lap inkább a pártokkal, politikusokkal már előfeltételezett rokonszenvre vagy ellenszenvre épít, a gazdasági oldalról főleg a könnyebben érthető, populista módon megfogalmazható változásokkal foglalkozik (13. havi nyugdíj, külföldi bankok segítése a magyar emberek helyett).

Fontos szempontnak tekinthető emellett (legalábbis Magyarországon) a bal- és jobboldali sajtó összehasonlításában, hogy míg a baloldalon a retorika kiindulópontja, és a közönség igénye a saját oldal egyedüli elfogadhatónak, szalonképesnek való beállítása, illetve az objektivitás bizonyos látszatának fenntartása, a „normalitás, racionalitás” hangsúlyozása, addig a jobboldali alapállás szerint vannak bizonyos ideológiai természetű dolgok, amik az objektivitásnál (és kompromisszumnál) fontosabbak, ezért az elfogulatlanság nem is cél, sőt, a célközönség jó része valószínűleg zokon venné, ha kedvenc lapjai az elfogulatlanság címszavával hirdetnék magukat. A baloldali lapok cikkeiben jóval kevesebb az explicit állásfoglalás, míg a jobboldali hozzáállás fontos része hazánkban az egyértelmű ideológiai elkötelezettségre, szembenállásra alapozott identitás, ez a sajtón is érezteti a hatását, illetve a sajtó is táplálja ezen érzéseket.

Gazdaság

A „racionalistább” és „populistább” lapok közti különbség többek között tettenérhető a gazdasággal való foglalkozás mértékében és jellegében.

A Népszabadság gazdasági rovata 3-4, a Magyar Nemzeté 3 oldal hosszú, a Magyar Hírlapé két oldalas, míg a Népszavában általában csupán 1-2 oldalon foglalkoznak a gazdasággal, de az is előfordul, hogy egyen sem.

Ebből is következtethető, hogy a Népszabadság és a Magyar Nemzet nagyobb súlyt fektet az olvasók észérvekkel való meggyőzésére, jobban feltételezi, hogy olvasói érdeklődnek a gazdaság konkrét problémái iránt, a saját életüket közvetlenül érintő következményeken túl.

Feltűnően ellentétes a két oldal megítélése a válságból való kilábalás gazdasági módszereit illetően: a jobboldali sajtó természetesen a Fidesz által javasolt adócsökkentési módszert tartja az üdvözítőnek, és azt állítja, egész Európában ez ma az elfogadott intézkedés, míg a kormánypárti lapok az adócsökkentés irracionálisát és a költségek csökkentésének helyességét hangsúlyozzák, azzal is

érvelve, hogy az adócsökkentés Európában sem elfogadott módszer.

Megszorítások

A válság hatására a kormány komoly megszorító csomagot vezetett be, amelynek tálalása a kormánypárti sajtó számára hálátlan, az ellenzéki számára jóval hálásabb feladat.

Népszabadság

A Népszabadság témával kapcsolatos retorikájában nem rejti véka alá, hogy a megszorítások komoly következményekkel járnak, ezekről általában tárgyilagosan, részletesen számol be. Olvasóit gondolkodó emberekként látta, akik belátják, hogy olyan idöket élünk, amikor az állampolgárnak kötelessége, hogy saját érdekében maga is hozzájáruljon az állam helyreállításához. Nem tagadja, sőt, hangsúlyozza, az országban meglévő általános bizalmi válság létét. Több írás szerint mindannyiunk, a rendszerváltás óta eltelt idöszak közös szégyene, ami történik. (pl. Bauer Tamás: Szégyen, október 30., Tamás Ervin: Megszorítás, november 3., Várkonyi Iván: Hitel, november 12.)

A Népszabadság gyakran nevezi minden párt elképzelését rossznak, és állítja azt, hogy összefogással kellene a problémákat megoldani a mai politikai élet széthúzása helyett. Ezt az összefogást az MSZP, és a kompromisszumkézsőbb ellenzéki pártok, az SZDSZ és a MDF között képzeli el és üdvözli jeleit, miközben a Fideszt elszigeteltként, irrelevánként, együttműködésre alkalmatlanként ábrázolja. Gyakran igyekszik meggyözni olvasóit a Fidesz adócsökkentés tervének lehetetlenségéről, komolytalanságáról. Az MSZP (és vele együtt az SZDSZ és az MDF) tehát nem elsősorban szimpatikus, a lappal egy oldalon álló, hanem inkább racionális értelemben elfogadható, szalonképes választékként jelenik meg, amellyel szemben kritikus, ám egyéb választást határozottan kizáró a Népszabadság hozzáállása.

Népszava

A Népszava hálátlan helyzetben van, ugyanis populista kormánylapként olyan, a megszólított rétegek számára nem éppen kecsesgató döntéseket kell tálalnia, mint a 13. havi juttatások lefaragása, vagy az adócsökkentés elmaradása.

Retorikájuk középpontjába a megszorítások szükségessége és a kormány helyzet megoldására való alkalmassága kerül. A kulcsszó a bizalom és stabilitás, amit a nehéz helyzetben a kormány nyújthat. Daróczi Dávid kormányzóvívóval „Most az ország érdeke a legfontosabb” címmel készítenek interjút (október 17.), míg a megszorító csomag bejelentését (október 29.) „Szigorú lépések az ország stabilitásáért” címmel fogalmazzák meg.

Az ellenzék ekkoriban hangoztatott adócsökkentési terve önmagában valószínűleg rendkívül népszerű lehetne a célközönség körében, így szinte minden nap találkozhatunk az adócsökkentés felelöttségét, populista demagógiáját igazoló írásokkal. A kiadáscsökkentés itt elkerülhetetlen, szükséges rossz, amely hosszú távon egyértelműen a fejlődést és a lakosság érdekeit szolgálja, és amelyet gyakorlatilag pontokba szedve (a lapok közül egyedülként a Népszava szóról-szóra közli az MSZP megszorításokat taglaló 12 pontját) kell elfogadtatni a publikummal.

A Népszava retorikáját jól jellemzi egy október 17-én megjelent karikatúra, amelyen Orbán Viktor Gyurcsány Ferenc előtt térdel, és így szól: „Jó leszek, csak ígérd, meg hogy most egy darabig nem buksz meg!”

A Népszabadságnál jóval többet foglalkozik a 13. havi nyugdíjak kérdésével, több ízben is kiemelt helyen nyugtatja meg olvasóit: a nyugdíjakat nem éri komoly megszorítás, a 13. havi ellátásról nem kell lemondania a rászorultaknak, idöseknek, egyben azt is megnyugtatólag közli, hogy a kormány saját magán, luxuskiadásain is szándékozik spórolni (október 31.).

A Népszava egyedüli, valamennyire kormánykritikus hangot megütö szerzője Róna Péter közgazdász, aki a jelenleg érvényesülöknél szocialistább elveket képvisel: azt a jobboldalon is elterjedt érvet fogalmazza meg, miszerint csökkenteni kellene a multiktól való függést és a hazai ipart kellene támogatni, valamint elítéli a külföldi bankok megsegítését: támadásait azonban nem közvetlenül a kormány, hanem inkább az MNB ellen intézi. Egy ízben (november 8.) azonban meglepö módon azt írja: „döntse el a kormány, hogy a gazdagok, vagy a szegények oldalán áll”.

Magyar Nemzet

A Magyar Nemzet sem tagadja a helyzet kritikus mivoltát és a reformok szükségességét, ám mindenben szembelyezkedik a kormány elképzeléseivel, és a Fidesz által javasolt adócsökkentés programot támogatja.

Állandóan hangsúlyozza, hogy a kialakult válsághelyzetért nem annyira a nemzetközi válság felelös, az inkább csak felerösítette azt a hanyatlási folyamatot, amit a hatéves rossz szocialista kormányzás már régen elkezdett. A lap (az ellenzék retorikájának megfelelően) már évek óta javasolja a kormány minél előbbi megbuktatását, most pedig a válság érthetően új lehetőséget adott arra, hogy ezt a retorikát minél hevesebben gyakorolhassa. Érvelése szerint egy olyan kormányra, aki válság nélkül is így „elkúrta” a gazdaságot, nem lehet egy válság kezelését bízni.

A kormányt és a sajtó mögötte álló részét egyaránt felelőtlennek, dilettánsnak tünteti fel, ami természetesen a minél gyorsabb kormányváltás igényét veti fel. Ennek érdekében gyakran emlegeti, hogy a kormány egy ideig tagadta, illetve lekicsinyelte a válság jelentőségét. Már október 3-án azt írja Szabó Anna a hazai „megélhetési optimizmust” támadó cikkében: „A londoni és New York-i közgazdászok vélhetően nem olvasnak Népszabadságot.”, október 6-án a lap név szerint felsorolja a kormánytól pénzügyileg függő, pozitív hangvételű elemzéseket író kutatóintézeteket, november 13-án pedig összegyűjtve idézi a miniszterelnök válságot tagadó, vagy lekicsinylő korábbi nyilatkozatait.

2. ábra: Gyurcsány Ferenc mint sötét, baljóslatú figura a jobboldali sajtóban. (A kép a mno.hu oldalról származik.)

Fontos szerepet kap írásaikban Magyarország rossz megítélése a külföldi sajtóban, a lap azt a benyomást kelti, hogy Magyarország a külföld szemében az államcsödbe került Izlanddal van egy szinten. (Gyakran foglalkozik ezzel például Lovas István sajtófigyelő rovata.) Ennek következménye természetesen, hogy a hazánkban megrendült bizalom csakis a kormány mielőbbi leváltásával állítható helyre.

Fontos eszmei adalék, hogy a válság nem csak a kormány, de az egész világszerte népszerű neoliberais gazdaságpolitika bukását jelenti. Időnként felmerül, hogy a válság felelősei és haszonélvezői a nemzetközi pénzügyi bankárelit, a kormány pedig mindenben őket szolgálja ki. (pl. Csontos János: Bizalmi válság, október 14. Balovány György: Ferenc, a nemzeti csúcs, október 14.) Ezen elit érdekeinek érvényesülése hazánkban azonban csakis a jelenlegi kormány hibája,

jelzik, hogy egy kormányváltással minden bizonnal ezen a téren is javulna a helyzet. Ide köthető ideológiailag Orbán Viktornek az az október 16-i, a Protestáns Fórumon elhangzott beszéde, amely a válságot a liberális világ kapzsiságával, a vallásos értékektől való eltávolodásával magyarázza.

A Népszabadságnál gyakrabban kerül említésre a 13. havi nyugdíj eltörlése, azonban a Népszavánál ritkábban, azaz a Magyar Nemzet inkább az elvi, mint a kisemberek közvetlen életkörülményeire utaló meggyőzést állítja a középpontba.

Magyar Hírlap

A Magyar Hírlap egyrészt radikálisabban populista, másrészt ideologizálásra hajlamosabb párjánál a Magyar Nemzetnél. A napi híreket szinte kizárólag a Fidesz vezetőinek a kormány alkalmatlanságára utaló kommentárjaival együtt találják.

A Magyar Hírlap számára a kormány valóságos démoni entitás, amely a válságot csak ürügyként használja, hogy az embereket még jobban megszorogathassa, az országot még inkább kiszolgáltatathassa a nyugati pénzvilág kénye-kedvének.

Retorikája főképp az adócsökkentés kívánatosságán, és a nehéz helyzetben élő emberekre, elsősorban a nyugdíjasokra nehezedő terhek kiemelésén alapul. Rendszeresek a „miért nekünk, a népnek kell megfizetni a kormány hibáinak árát?” érvelésre épülő írások. A Magyar Hírlap szerint hangsúlyozottan „mi” fizetjük meg a válság árát, egy kormány és nép közötti szélsőséges opposzióban, amelyben a lap (és az ellenzék) a nép oldalán áll. Az október 30-ai lapszám címlapján a mosolygó Lendvai Ildikó fotója alatt a „Nem az ő unokáik fizetik vissza a hiteleket...” képaláírás látható.

Álláspontja teljes egészében a kormányt teszi felelőssé a kialakult helyzetért. Az október 18-i lapszám címlapján a „Felelőség nélkül. Gyurcsány Ferenc a globális krízisre hárítja a látszat kormányzás okozta gazdasági összeomlást.” szöveg olvasható a miniszterelnök fotója alatt.

A Magyar Hírlapban minden más lapnál nagyobb szerepet kapnak a mai gazdasági és politikai értékrendet alapjaiban megkérdőjelező nézetek. Ide elsősorban a multinacionális pénzvilágtól és a nyugattól faló függés ellenzése, a mezőgazdaság, a magyar kisvállalkozások pártolása tartozik, Bayer Zsolt november 7-én megjelent A lepke szárnya című, a baloldali sajtóban kisebb vihart kavart cikkében pedig a zsidó bankárok pénzhűségét teszi felelőssé a válságért. (Bayer később többszörös cikkben válaszolja az őt ért bírálatokra, hogy írása nem volt antiszemita, csupán a zsidóság egy bizonyos részéről szólt.)

Az IMF-hitel

A kormány által a Nemzetközi Valutaalaptól(IMF) októberben felvett húszmilliárd eurós hitel erősen megosztotta a jobb- és baloldalt, mindenki találhatott benne olyan üzenetet, amely a maga álláspontját markáns módon igazolja, ezért bővebben is tárgyalnám az egyes lapok véleményét a témában.

Már a cikkcímek megfogalmazásában is feltűnő a különbség. A Népszabadság szerint az IMF a „hónunk alá nyúlt” és „csomagot” kaptunk tőle, a Népszava a „Növekszik a bizalom a magyar gazdaság iránt” címmel harangozta be a hitelcsomag elfogadását, az ország itt „dupla hálóban” van és „óriási pénzügyi segítséget” kapott. A Magyar Nemzet „homályban tartott” „titkos paktumról” beszél, míg a Magyar Hírlap egyenesen a plasztikus „Hitelkötél van a nyakunkon” megfogalmazást használja.

Népszabadság

A Népszabadság bár alapvetően pozitívan közelít az IMF-hitelhez, nem jellemző rá a túlzott optimizmus. Szükséges rosszként tekint a hitelcsomagra, amelyet ha nem kapunk meg, az egész régió (Ausztria, Németország, Kelet-Európa) bedől gazdaságilag. A hitel október 28-i megérkezése megfogalmazásuk szerint „egyszerre hozott megnyugvást és találgatást”.

A lap több írása hangsúlyozza, hogy az IMF-hitel önmagában még nem megoldás, felelősen kell bánni vele, dolgozni kell, hogy eredménye legyen a támogatásnak. A hitel a Népszabadság nézőpontja szerint egy lehetőség, amivel élni kell, nem pedig önmagában kielégítő. „A kormányfőnek a Fidesz szerint nincs hitele. Az IMF-től viszont kapott.”(Nagy N. Péter: Áll még a barikád, október 29.) Tóth Levente Az IMF a mi drogunk című, október 29-én megjelent cikke szerint a hitel azért szükséges, mert olyan lépéseket erőszakol ki, amiket magunktól nem mernénk megtenni.

Bauer Tamás október 30-án megjelent Szégyen című írása szerint több mint tíz év felelőtlen politikájának, túlköltekezésének, populista hatalmi harcának szütye, hogy a valutaalaphoz kellett fordulnunk. Bauer szerint most túl kell lépni az ellentéteken és nehéz, kellemetlen reformokat kell bevezetni. A cikk jól jellemzi a Népszabadság általános véleményét a témáról, amely egyébként egybeesik a kormányzat retorikájával, amely szintén sokszor beismerte már saját hibáit, és hívott fel összefogásra. Így elfogadható lesz a cinikus kritikái hang a saját oldal döntéseivel szemben is, természetesen az ellenzék mint alternatíva merev kizárásával.

Népszava

A Népszava valósággal extatikus örömmel fogadja a hitelcsomag érkezését. Büszkén, a „Növekszik a bizalom a magyar gazdaság iránt” újságolja, hogy az

ország a régióban „elsőként nyerte el az IMF támogatását”, azaz a hitelcsomag megszerzését gyakorlatilag azzal köti össze, hogy a világban bizalom van a magyar gazdaság stabilitása iránt.

A Népszava szerint a hitelmegállapodás „elővigyázatossági megállapodás”(október 25.), amelyhez a kormány csakis szükség esetén nyúl (a kormány maga is ezt állította ekkoriban).

Pozitívumként találják a hitel szokásosnál jóval nagyobb összegét, ugyanis ez csak az országba vetett nagy nemzetközi bizalmat igazolja, a hitel megérkezés pedig már „rövid távon is bizalmat teremt”(október 28.) az országban.

A csomag egyetlen vitatott eleme a Népszava számára a külföldi tulajdonú bankoknak nyújtandó (végül igénybe sem vett) támogatás, ez ellen többen is szót emelnek a laptól, főleg a már említett Róna Péter.

Magyar Nemzet

A legnagyobb ellenzéki lap általában ellenszenvvel viseltet az IMF-hitel iránt. Kétségbe vonja, hogy valóban szükség volt-e erre, illetve folyamatosan kiemeli, hogy mennyire megalázó, hogy az ország erre szorult (amiért természetesen a kormány a felelős). A jobboldali sajtó retorikájának szerves része lett, hogy a hitel révén olyan országokkal került egy kategóriába, mint Ukrajna, a csődbe jutott Izland vagy Pakisztán (pl. címek: Kövér: Pakisztán szintjén állunk, október 30., Bod Péter Ákos: Ukrajna, Pakisztán... és hazánk a Nemzetközi Valutaalap listáján, október 30.).

Fontos ellenérv természetesen a hitel feltételeinek számító megszorítások kellemetlenségének ecsetelése, de ennél fontosabb, hogy a jobboldali sajtó szerint az IMF-fel szembeni eladósodás az ország egyfajta megszállását, külföldi érdekeknek való kiszolgáltatását jelenti. Ahogy Nánási Tamás október 29-én megjelent cikkének címe jelzi: „Itt az IMF-kormány”.

A jobboldal által gyakran hangoztatott (a baloldali sajtóban szinte egyáltalán nem tárgyalt) érv a hitelcsomaggal szemben, hogy a hitel feltételei rejtélyesek, nem publikusak. Ezt a kormány, majd maga a valutaalap is cáfolta, mondván, a hitel csak egy nyilvános szándéknyilatkozathoz volt kötve, azonban a jobboldal továbbra is szkeptikus a kérdésben, arra hivatkozva, hogy korábban a miniszterelnök maga is titkos megállapodásról beszélt.

Magyar Hírlap

Mint már utaltam rá korábban, a Magyar Hírlap abszolút elutasítással viseltet az IMF „hitelkötél” irányában. Hosszan tárgyalják a megszorítások nehézségét, a szegény keleti országokkal való egy szintre kerülés szütye, valamint az ország kiszolgáltatott helyzetét (Sinkovics Ferenc október 29-i írása szerint „a hitel olyan nekünk, mint csirkének a kés”).

Nagyrészt a Magyar Nemzetből ismert érvek bukkannak fel radikálisabb formában, nagyobb hangsúlyt fektetve a konspiratív oldalra, az ország szolgai helyzetbe kerülésére, a nemzetközi pénzügy és a baloldali összefonódására. Csizmadia László (november 6.) szerint a hitel révén „kamatgyarmattá” váltunk, az IMF hazánkban „gazdasági diktatúrát” vezetett be. Bogár László közgazdász november 4-én megjelent, Estand című cikke szerint az IMF, és a hozzá kötődő nemzetközi nagytőke a kölcsön révén „einstandol”, diktatúrát vezet be, és a globalizáció jegyében a nemzeti jellegek elpusztítására törekszik. Bolgár szerint a globalista tőke a Fidesz vezetésében is jelen van.

Összefogás?

Ha létezik a demokrácia kontextusában általánosan pozitív értelmű fogalom, az összefogás, a kiegyezés minden bizonnyal ilyen. A mai megosztott magyar politikai életben és sajtóban ezért gyakran kerül a retorika középpontjába, miért és ki miatt nem jöhet létre ez az összefogás.

A kormány és a baloldali média számára fontos jelszó volt az összefogás az utóbbi időben: a miniszterelnök szerint a nehéz időkben nemzeti egységre van szükség, amelyet bizonyos szalonképtelen elemek veszélyeztetnek.

A Népszabadság üdvözölte és „egyengette” az MSZP és a többi „szalonképesnek” számító párt (az SZDSZ és az MDF) megegyezéshez vezető útját,

miközben „sajnálkozott” a Fidesz egyre erősebb elszigetelődésén.

A Népszava napi rendszerességgel közölte, hogy konkrétan kik miatt nincs esély összefogásra (a Fidesz, illetve Orbán Viktor), akik olyannyira szélsőségesek és vállalhatatlanok, hogy velük a megegyezés egyszerűen elképzelhetetlen lenne.

A jobboldali sajtó egyfajta alapállása, hogy az ellenkező oldal morálisan olyan szinten áll, hogy a velük való összefogás immár nem kívánatos. A Magyar Nemzet és a Magyar Hírlap, a baloldali lapokkal szöges ellentétben, erkölcsileg nyíltan sokkal feljebb helyezi a következetes szembenállást, mint a békére való törekvést. Ez különösen az utóbbi lapnál volt eklatáns, olyan lapcímeikkel, mint „Az ellenzék nem alkudozik” (október 20.), vagy „A Fidesz nem alkudozik” (november 10.), Bayer Zsolt október 30-án pedig a miniszterelnök pofájának szétveréséről írt.

A megegyezés tehát a hazai médiában legfeljebb jelszó, de semmiképpen sem valódi szándék, hiszen gyakorlatilag kötelezőnek tekinthető, hogy a különféle oldalon álló médiumok minden kérdésben egymással ellentétes véleményt képviseljenek, még az olyan általános érvényű kérdésekben is, mint a gazdasági válság.

Hivatkozások

A Magyar Nemzet, a Népszabadság, a Népszava és a Magyar Hírlap október 1. és november 15. közti lapszámai